

Magisterská práce

Jan Šplíchal (1894-1942) malíř krajiny a vesnického života – jeho život a dílo v kontextu doby

Jméno a příjmení (student): Edita Mikolášková

Vedoucí práce: Mgr. Marie Rakušanová, PhD.

Posudek vedoucího práce:

Osobnost Jana Šplíchala patří mezi ty, se kterými se na stránkách syntéz dějin českého umění 20. století nikdy nesetkáme. Jan Šplíchal byl umělcem, tvořícím v ústraní, vědomě pěstujícím konvenci, která vycházela vstřícně vkusu většinového publika regionu, ve kterém se rozhodl žít. Avšak práce Edity Mikoláškové dokazuje, že zpracování života a tvorby podobného autora může přinést zajímavé poznání o fenoménech mnohdy dalece přesahujících standardně pojímané dějiny umění.

Práce Edity Mikoláškové není pozoruhodná pouze díky zvolenému tématu, které stojí jednoznačně na okraji zájmu našeho dějepisu umění, ale také metodou, kterou autorka použila pro jeho zpracování. Snažit se při posuzování tvorby Jana Šplíchala uplatnit kritéria, definovaná dějepistem umění pro hodnocení výkonů moderního a avantgardního umění by bylo kontraproduktivní a nesmyslné a Edita Mikolášková si tento fakt uvědomila hned na začátku. Místo obvyklých postupů uplatňovaných historikem umění zabývajícím se ověřenou kvalitou zvolila postup vhodný pro odkrývání „mikrohistorie“ – životů a odkazu málo známých, nebo zcela neznámých osob a osobností. V kapitolách Dětství, Cesta za vzděláním, Pobyty v Praze, Po studiích. Obyčejný život, nebo Umělcova knihovnička Mikolášková trpělivě shromažďuje všechny, byť sebenepatrnější detaily ze Šplíchalova života a vytváří nejen plastický obraz díla tohoto lokálního umělce, ale také definuje prototyp příběhu, který prožilo stovky tvůrců Šplíchalovi podobných. Také díky této systematickosti, nevynechávající žádnou zdánlivou podružnost může Mikolášková dospět v části práce, věnované Šplíchalovu dílu (Rozvoj stylu, Témata v díle Jana Šplíchala, Zachycování krajiny. Čtvero ročních období, Historická témata, grafické dílo a kreslířské umění, Folklor, lidové stavitelství a zachycení skutečnosti) k nepředsudečnému zhodnocení zásadního rysu Šplíchalovy tvorby: epigonství. Epigonské navázání na tvorbu významných českých umělců začátku dvacátého století bylo Šplíchalovou vědomou volbou a v rámci hierarchie hodnot společnosti, ve které celý svůj život prožil, se nejednalo o nic odsouzeníhodného. Mikolášková ve své práci zajímavě odkrývá základní principy, na kterých umělecké dílo fungovalo v takovém mikrokosmu, jakým byla ves Sloupnice v první polovině 20. století. Epigonství, jako předávání a přebírání uměleckých mustřů, se v rámci tohoto popisu jeví jako jakýsi princip, respektující přírodní zákonitosti organického růstu a bujení. Epigon Šplíchal, kopírovaný (či dokonce padělaný)

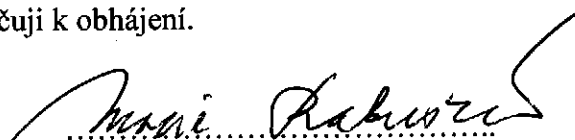
nejmladším bratrem Ladislavem (s. 64) se stává součástí řetězce, přinášejícího tvůrčí energii do nejzapadlejších koutů naší země, propojujícího impulsy vysokého umění s tradicí lidové tvorby a kreativity.

Autorka tedy nejenže zpracovala téma, které je z perspektivy obyvatele Sloupnice stejně zásadní pro definování vlastní identity jako výzdoba Národního divadla pro správného Pražana, ale navíc dokázala ze svého výzkumu vyvodit závěry důležité pro pochopení mechanismů, na jejichž základě byla síť uměleckých impulsů rozšiřována v první polovině 20. století i do oblastí na míle vzdálených od kulturních a uměleckých center.

U práce takto originální zamrzí některé formální nedostatky. Součástí práce je kapitola Povaha díla a jeho soupis. Vlastní soupis (byť by nebyl z pochopitelných důvodů úplný) se však v práci nevyskytuje, ačkoliv autorka hovoří o shromáždění přibližně sta děl z celkové produkce asi čtyři sta jedenácti děl. (V poznámce 159 uvádí autorka neúplnost soupisu jako důvod uvedení pouze děl zmíněných v textu.) Údaje k dílům tak nacházíme jako popisky pod obrázky v obrazové příloze a v seznamu vyobrazení. Zde však není objasněn důvod neúplnosti některých údajů. V úvodu podobného seznamu mělo být vysvětleno, proč se na některých místech nenachází informace o podložce, na kterém je dílo namalováno nebo nakresleno, nebo o umístění díla (údaj soukromá sbírka, nebo dílo nedostupné by úplně stačil). U institucí pak zcela chybí inventární čísla. Chápu, že u autora jako je Jan Šplíchal nebylo možné všechny tyto informace shromáždit, avšak jejich absence měla být čtenáři vysvětlena.

Přes tuto drobnou výtku se však musím vrátit k vyjádření nadšení nad celkovou podobou předkládané práce. Jednoznačně ji doporučuji k obhájení.

V Praze dne 1. června 2009

.....
podpis vedoucího magisterské práce